

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
SZKOLENIA

EGZON 001

Tylko dla wykładowców

ppłk dypl. Teofil WÓJCIK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA FORSOWANIA
PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK

(Skrypt wykładu)

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970

220100 30 stu.

43 375 163 825 (62)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
SLUŻBOWEGO

Egz. 00001

Tylko dla wykładowców

ppłk dypl. Teofil WÓJCIK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO
ul. gen. brzo...

836543

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970

29.10.1970 30.10.70

43 345 143 225 62
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

Egz. 0001

Tylko dla wykładowców

ppłk dypl. Teofil WÓJCIK

**ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA FORSOWANIA
PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK**

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
ul. gen. broni Karola Świerczewskiego 1

36543

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970

22.10.1970 30.10.70

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

Genel. prot. 12657

"ZATWIERDZAM"

SLUŻBOWEGO

T A J N E

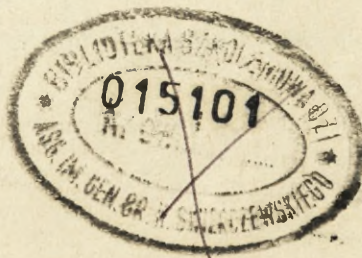
Egz.Nr 00001

TYLKO DLA WYKŁADOWCÓW

ppłk dypl.Teofil WÓJCIK

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA
FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK

/Skrypt wykładu/

WARSZAWA

STYCZEN

1970r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

036543

SPIS TRZĘSCI:

Strona

Wstęp	3
I. Rozdział I: OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH	
1. Warunki forsowania przeszkód wodnych,.....	5
2. Sposoby forsowania przeszkód wodnych przez pułk	7
3. Charakterystyka odcinka forsowania pułku i rodzaje przepraw.....	9
4. Treść i głębokość zadań oraz ugrupowanie bo- jowe pułku w czasie forsowania,.....	12
II. Rozdział II: ORGANIZACJA FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZESZKÓD	
1. Wypracowanie decyzji i postawienie zadań bo- jowych.....	15
2. Organizacja współdziałania.....	16
III. Rozdział III: PROWADZENIE FORSOWANIA	
1. Podejście pułku do przeszkody wodnej i for- sowanie jej z marszu przez pododdziały czołowe pułku	18
2. Forsowanie przeszkody wodnej przez siły główne pułku.....	20

BIBLIOGRAFIA

ZALĄCZNIKI

W S T E P

Natarcie na dużą głębokość związane jest z częstym forsowaniem przeszkód wodnych. Zmusza to nacierające wojska do pokonywania ich, często pod silnym ogniowym oddziaływaniem broniących się wojsk przeciwnika.

Przeszkody wodne jako naturalne rubieże terenowe są z reguły włączane do systemu obrony w celu zwiększenia jej trwałości. Ich znaczenie wzrasta jeszcze bardziej w warunkach stosowania nowoczesnych środków rażenia.

Jeśli przeszkoda wodna jest broniona przez nieprzyjaciela, nacierający musi ją sforsować. Forsowanie jest więc natarciem połączonym z pokonaniem przeszkody wodnej, której przeciwległego brzegu broni nieprzyjaciel. Forsowanie różni się od zwykłego natarcia tym, że nacierający częścią swych sił, a niekiedy całością, musi pokonać przeszkodę wodną i uchwycić przeciwległy jej brzeg pod ogniem nieprzyjaciela. Dalsza faza przerzucania wojsk na przeciwległy brzeg przeszkody wodnej nazywa się przeprawą.

Wysokie tempo działań zaczepnych, głębokie ugrupowanie bojowe oraz częstotliwość występowania przeszkód wodnych wpłyną na to, że pułk i dywizja mogą w ciągu jednej doby /realizacji określonego zadania/ forsować jedną lub kilka rzek /kanałów/ o różnej szerokości. Częstotliwości występowania przeszkód wodnych na północno-nadmorskim kierunku operacyjnym świadczy następująca tabelka:

Szerokość przeszkody wodnej w m	Ilość przeszkód wodnych na każde 100 km	Srednia odległość między przeszkodami wodnymi w km	Możliwość zabezpieczenia pokonania przeszkody wodnej.
5-10	9-11	8-12	OZR pułku i dywizji śr. przepr.dywizji oraz OZR pułku i dywizji.
10-25	1,9-2,1	40-60	
25-30	0,9-1,1	80-120	śr.przepr.dywizji i OZR armii
30-100	0,5-0,6	150-200	śr.przepr.dywizji i armii oraz OZR armii
100-200	0,35-0,5	200-300	śr.przepr.dywizji i armii /frontu/
200-300	0,15-0,35	300-500	środki przepr.armii i frontu
nad 300	0,1-0,15	500-700	środki przepr.armii i frontu.

Z powyższego krótkiego wstępu wynika, że forsowanie przeszkód wodnych jest przedsięwzięciem skomplikowanym i trudnym w realizacji.

ROZDZIAŁ I: OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH

1. Warunki forsowania przeszkód wodnych

Znaczenie przeszkód wodnych w działaniach bojowych wojsk zależy w dużym stopniu od ich właściwości hydrograficznych i fizyczno-geograficznych, to jest od szerokości rzeki /kanału/, szybkości prądu, głębokości wody, charakteru dna i doliny, brzegów, przyległego terenu, klimatu, ilości brodów, wysp, mielizn oraz istniejących na tych przeszkodach urządzeń hydrotechnicznych.

Szerokość przeszkody wodnej jest jednym z zasadniczych czynników określających jej znaczenie w działaniach bojowych. Im szersza jest przeszkoda wodna, tym więcej trzeba wysiłku, wojsk, środków przeprawowych i czasu na jej pokonanie^{x/}. Zależnie od szerokości przeszkody wodne dzieli się na: waskie do ⁵⁰60 m, średnie od ⁵⁰60 do ¹⁵⁰200 m i szerokie /powyżej ¹⁵⁰200 m/.

Pod względem głębokości przeszkody wodne dzieli się na : płytkie /do 1,5 m/, głębokie /ponad 1,5 m/ i bardzogłębokie /ponad 5 m/. Przeszkody płytkie pokonuje się z reguły w bród. Jeżeli głębokość przeszkody nie pozwala na pokonanie jej w bród, wówczas forsuje się je przy wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu przeprawowego i na przeprawach czołgów pod wodą^{xx/}

Na wybór sposobu pokonywania przeszkód wodnych zasadniczy wpływ wywierać będzie nie tylko szerokość przeszkody wodnej, lecz

x/ Pokonanie przeszkód wodnych o szerokości do 20 m zapewniają OZR pułku, a o szerokości do 40 m - OZR dywizji i armii.

xx/ Obecnie w coraz szerszym zakresie stosuje się bezzałogową przeprawę czołgów pod wodą /sposobem przeciągania/

również charakter doliny, rodzaj brzegów i urządzenia hydrotechniczne. Przeszkodą łatwą do pokonania może być zarówno przeszkoda wąska, średnia oraz szeroka. Może też być odwrotnie. Przeszkoda wąska położona np. w szerokiej bagnistej dolinie, posiadająca strome brzegi lub wiele urządzeń hydrotechnicznych /zapory, tamy, zbiorniki/ stanowić może niejednokrotnie poważny czynnik hamujący lub opóźniający tempo natarcia wojsk.

W warunkach współczesnego pola walki pułki będą w wielu wypadkach zmuszone forsować przeszkody w całkowitym oderwaniu od zasadniczych sił własnych, niejednokrotnie na samodzielnych kierunkach. Forsowanie przeszkód wodnych może się odbywać w warunkach zagrożenia lub użycia broni jądrowej. Pełne wykorzystanie przez pułk skutków uderzeń jądrowych umożliwia forsowanie przeszkód wodnych w tempie zbliżonym do tempa natarcia. Współcześnie wymaga się, aby czas forsowania i przeprawy wojsk przez przeszkodą wodną wynosił dla:

- batalionów pierwszego rzutu pułku	- 30-40 ^{x/}
- rzutu bojowego pz /pcz/	- 2-3 godz.;
- dywizji pierwszego rzutu armii	
/bez tyłów/	- 5-6 godz.

Zapewnienie szybkiego tempa natarcia wojsk podczas forsowania przeszkód wodnych zależy również w dużym stopniu od rodzaju stosowanego sprzętu i środków przeprawowych oraz odpowiedniej organizacji samej przeprawy. Współczesne środki przeprawowe mają dużą zdolność manewrową, co pozwala na przesuwanie ich w ugrupowaniu bojowym nacierających pododdziałów pułku /dywizji/ lub bezpośrednio za nimi. Ponadto ich właściwości taktyczno-techniczne zapewniają przeprawę zasadniczego sprzętu bojowego łącznie z czołgami. Jeśli się przy tym uwzględni fakt, iż

x/ Czas ten zależy od szerokości przeszkody wodnej i ilości przydzielonych batalionowi środków przeprawowych.

transportery opancerzone mogą samodzielnie pokonywać przeszkody wodne / w ramach organizowanych przepraw desantowych lub oddzielnych rejonów/, a czołgi są przystosowane do przepraw pod wodą, to zrównanie tempa forsowania z tempem natarcia wojsk staje się całkowicie realne. Nie pomniejsza to wcale znaczenia i roli przepraw mostowych. Stanowią one nadal jeden z zasadniczych rodzajów przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych przez pułk i dywizje działające w drugim rzucie. Stąd też, jednym z podstawowych zadań taktycznych desantów powietrznych i oddziałów wydzielonych w toku natarcia powinno być opanowywanie istniejących przepraw stałych i rejonów dogodnych do forsowania oraz utrzymanie ich do czasu podejścia sił głównych.

2. Sposoby forsowania przeszkód wodnych przez pułk

We współczesnych warunkach forsowanie przeszkód wodnych może się odbywać: z marszu, z przygotowaniem w ograniczonym czasie i z planowym przygotowaniem, gdy wojska przez pewien czas pozostają w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

1/ Z a s a d n i c z y m s p o s o b e m p o k o -
n y w a n i a p r z e s z k ó d w o d n y c h w e w s p ó ł -
czesnych warunkach jest f o r s o w a n i e z m a r s z u .
Istota forsowania z marszu polega na tym, że odbywa się ono w toku działań zaczepnych, bez zatrzymywania się wojsk /pułku/ przed przeszkodą wodną, w takim ugrupowaniu, w jakim podeszły one do rzeki oraz zdobyciu na przeciwległym brzegu dogodnego

d.c.ze strony 6.

szybkość poruszania się pływających transporterów opancerzonych na wodzie wynosi średnio 6 km/godz.

rejonu i natychmiastowym rozwinięciu natarcia w głąb,

Pułk może forsować przeszkodę wodną z marszu w toku rozwijania natarcia lub pościgu za nieprzyjacielem, działając w składzie sił głównych w pierwszym rzucie dywizji lub samodzielnie, będąc jej oddziałem wydzielonym /awangardą/. Pułk czołgów forsuje przeszkodę wodną z marszu wówczas, gdy istnieją w niej brody, a także gdy taktycznym desantem powietrznym opanował przeprawy lub rejony na przeciwległym brzegu.

2/ D r u g i s p o s ó b f o r s o w a n i a p r z e s z k ó d wodnych może się odbywać wówczas, gdy pokonanie przeszkody wodnej z m a r s z u j e s t n i e - m o ż l i w e - organizuje się wtedy forsowanie z p r z y g o t o w a n i e m w o g r a n i c z o n y m c z a s i e .^{x/} Istota forsowania z przygotowaniem w ograniczonym czasie polega na wydzieleniu niezbędnej ilości czasu celem zorganizowania rozpoznania, systemu ognia, współdziałania, dowodzenia, zaopatrzenia oraz skoncentrowania sił i środków, które zapewniają uzyskanie zdecydowanej przewagi nad nieprzyjacielem na odcinku forsowania. Forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie będzie organizowane przeważnie wówczas, gdy forsowanie z marszu nie powiodło się.

3/ W niektórych wypadkach, gdy pułk znajduje się w b e z p o ś r e d n i e j s t y c z n o ś c i z n i e p r z y j a c i e l e m na rubieży wodnej przez określony czas należy organizować forsowanie tej przeszkody z p l a n o w y m p r z y g o t o w a n i e m . Zasadnicza różnica między forsowaniem z przygotowaniem w ograniczonym czasie, a z planowym

x/ Dla pułku czas ten wynosi 3-4 godzin.

przygotowaniem polega na tym, że wszystkie przedsięwzięcia organizacyjne można dokonać zawczasu, po uprzednim dokładnym ich zaplanowaniu, przeprowadzeniu szczegółowego rozpoznania zarówno przeszkody wodnej, jak i systemu obrony nieprzyjaciela oraz zgromadzeniu ^{odpowiednich} sił i środków potrzebnych do forsowania.

3. Charakterystyka odcinka forsowania pułku i rodzaje przepraw

Pułk w czasie natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej otrzymuje odcinek forsowania, który wyznacza dowódca dywizji. Jeżeli pułk działa jako oddział wydzielony na określonym kierunku, wówczas najczęściej samodzielnie wybiera odcinek forsowania. Odcinkiem forsowania pułku nazywamy odcinek przeszkody wodnej z przylegającym do niej terenem - zarówno na brzegu wyjściowym, jak i przeciwnym - odpowiednio przystosowany do forsowania w kilku najbardziej dogodnych miejscach /rejonach/ zwanych przeprawami.

Odcinek forsowania pułku powinien odpowiadać następującym wymaganiom:

- umożliwić jednoczesne pokonanie przeszkody wodnej przez bataliony pierwszego rzutu pułku;
- zapewnić swobodę manewru i możliwości rozśrodkowania środków przeprawowych oraz pododdziałów pułku;
- posiadać miejsca dogodne do urządzenia przepraw głównych, zapasowych i pozornych;
- zapewnić dobry wgląd w głąb obrony nieprzyjaciela;
- posiadać dogodne podejścia /dojazdy/ do przeszkody wodnej.

Odcinek forsowania pułku zazwyczaj pokrywa się z pasem natarcia. W ramach odcinka forsowania pułku wyznacza się odcinki forsowania o szerokości do 5 km dla każdego batalionu

pierwszego rzutu pułku i przeprawy czołgów pod wodą, 1-2 na pułk zmechanizowany i 2-3 na pułk czołgów.

Na odcinku forsowania pułku organizuje się, w zależności od potrzeb, następujące przeprawy: desantowe, ^{czołgów} pod wodą, w bród lub po lodzie. Ponadto dywizja może w ramach odcinka forsowania pułku urządzać przeprawy promowe, a gdy przeszkoda wodna jest wąska - przeprawę mostową.

Przeprawy desantowe planuje i organizuje się po jednej na każdy batalion pierwszego rzutu pułku. Przeprawa desantowa powinna mieć pojemność zapewniającą przerzucenie w pierwszej i następnych falach co najmniej dwóch wzmocnionych kompanii piechoty. W tym celu każdy batalion pierwszego rzutu pułku powinien otrzymać 5-6 samobieżnych środków przeprawowych /PTG,PTS/

Przy wyborze i urządzeniu przepraw należy dążyć do tego, aby odległość między przeprawami wykluczała jednoczesne zniszczenie dwóch przepraw od uderzenia jądrowego o średniej mocy.

W celu zapewnienia planowanego wychodzenia pododdziałów pułku i sprawnego przebiegu forsowania oraz wyeliminowania nadmiernego grupowania się pododdziałów w pobliżu przeszkody wodnej należy wyznaczać i urządzać:

a/ Linie wyjściową.

b/ Rejon wyjściowy, w którego skład wchodzi:

- ~~rejony zatrzymywania rzutów transportowych;~~
- rejony uszczelniania czołgów;
- stanowiska ogniowe środków osłony przeciwlotniczej i środków wsparcia;
- punkty obserwacyjne i stanowiska dowodzenia dowódcy pułku;

- niezbędne ukrycia dla ludzi i sprzętu.

c/ Drogi:

- dojazdu do przepraw;
- rokada przybrzeżna;
- rokada za przeszkodą wodną.

d/ Rejon wyczekiwania.

e/ Inne elementy, takie, jak: punkt kontroli uszczelniania wozów, grupy ewakuacyjno-ratunkowe, przeprawowe punkty medyczne itp.

Linie wyjściowe wyznacza się 100-200 m od brzegu i jest ona przeznaczona do kierowania kolejnych pododdziałów do przeprawy.

Rejony zatrzymania rozmieszczenia rzutów transportowych /wyznacza się w granicach rejonu wyjściowego/ w odległości 1-1,5 km od brzegu w ilości jeden rejon na każdy batalion znajdujący się w pierwszym rzucie pułku. W rejonie tym grupują się środki transportowe batalionu /nie przystosowane do pływania/ oczekujące na przeprawę.

Stanowiska ogniowe środków obrony przeciwlotniczej rozmieszcza się w terenie zapewniającym osłonę rejonu wyjściowego i głównej przeprawy pułku.

Stanowiska ogniowe artylerii wsparcia do ognia pośredniego rozmieszcza się możliwie blisko przeszkody wodnej /w odległości 2-3 km/.

Rejon wyjściowy wyznacza dowódca dywizji lub dowódca pułku/ pierwszego rzutu dywizji/ w odległości

3-5 km od przeszkody wodnej. W rejonach tych rozmieszczają się drugie rzuty pułków i inne elementy ugrupowania bojowego pułku oczekujące na sygnał do wyruszenia na rokadę przybrzeżną /linię wyjściową/ i dalej do poszczególnych przepraw.

R e j o n y w y c z e k i w a n i a wyznaczają dowódcy dywizji dla każdego pułku znajdującego się w drugim rzucie dywizji w odległości 10-12 km od przeszkody wodnej. Rejon ten służy do zatrzymania i przygotowania pułków drugiego rzutu dywizji do przeprawy.

4. Treść i głębokość zadań bojowych oraz ugrupowanie bojowe pułku w czasie forsowania

Forsowanie przeszkody wodnej może wchodzić w skład treści zadania wykonywanego przez pułk. Może to mieć miejsce wówczas, gdy w toku natarcia występują wąskie przeszkody wodne. ^{średnie lub szerokie przeszkody wodne, to otnyma} Jeżeli pułk forsuje /najczęściej nowe zadanie dwustopniowe, które w sprzyjających warunkach może się pokrywać z zadaniem w natarciu w normalnych warunkach. Jednak w większości wypadków zadanie to będzie nieco płytsze.

Należy pamiętać, że treścią zadania bliższego pułku prze-ważnie będzie rozbicie pododdziałów nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej, sforsowanie jej z marszu i opanowanie rejonu zapewniającego rozwinięcie natarcia na przeciwległym brzegu. Przykładowo treść i głębokość zadań pułku mogą być następujące:

- zadanie bliższe - rozbić pododdziały brygady/pierwszego rzutu broniącej się dywizji/ nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody wodnej, sforsować ją z marszu, zakończyć rozbicie pierwszego rzutu dywizji /odwodów/ nieprzyjaciela na przeciw-

ległym brzegu i opanować broniony przez niego rejon na głębokość 8-10 km;

- zadanie następne - rozwinąć natarcie w głąb, rozbić odwody dywizyjne nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokość około 30 km;

- Ponadto pułk otrzymuje kierunek dalszego natarcia na głębokość zadania dnia dywizji.

Bataliony pierwszego rzutu pułku otrzymują zadanie bliższe, polegające na rozbiciu czołowych pododdziałów pierwszego rzutu brygady na podejściu do przeszkody wodnej i opanowaniu rejonów na przeciwległym brzegu na głębokość przynajmniej 2-3 km lub pokrywające się z zadaniem bliższym pułku tylko wówczas gdy nieprzyjaciel na przeciwległym brzegu zostanie silnie obezwładniony uderzeniami jądrowymi.

W warunkach bez użycia broni jądrowej z a d a n i e b l i ż s z e pułku może polegać na rozbiciu czołowych pododdziałów nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej, sforsowaniu jej z marszu i opanowaniu na przeciwległym brzegu rejonu /rubieży/ na głębokość ³⁻⁴ 2-3 km, wykluczając prowadzenie przez nieprzyjaciela na rzekę ognia obserwowanego środków przeciwpancernych i z broni maszynowej. Z a d a n i e m n a s t ę p n y m może być rozwinięcie natarcia w głąb i rozbić pozostałych sił pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela oraz opanowanie rejonu /rubieży/ na głębokość ¹⁰⁻¹⁵ 8-12 km. Natomiast kierunek dalszego natarcia może być na głębokość 30-40 km.

W pasie natarcia z reguły dowódca pułku wyznacza kierunki lub odcinki forsowania dla oddziału wydzielonego i batalionów pierwszego rzutu pułku oraz przeprawy czołgów pod wodą. Kierunek forsowania wyznacza się wówczas, gdy oddział wydzielony lub jeden z batalionów pierwszego rzutu działają w oderwaniu

od sił głównych pułku.

Ugrupowanie bojowe pułku powinno zapewnić szybkie sforsowanie przeszkody wodnej w danej sytuacji i ciągle rozwijanie natarcia na przeciwległym brzegu na całą głębokość otrzymanego zadania. W skład ugrupowania bojowego pułku do forsowania przeszkody wodnej wchodzi zazwyczaj te same elementy ugrupowania, jak w natarciu bez forsowania. Pułk może być ugrupowany do forsowania w jeden lub dwa rzuty. Najbardziej dogodnie jest ugrupowanie pułku w dwa rzuty, bowiem zapewnia się narastanie wysiłku w głębi i manewr pododdziałów na kierunek zarysowującego się powodzenia. Z kolei ugrupowanie pułku w jeden rzut pozwala na sforsowanie przeszkody wodnej w najkrótszym czasie i na szerokim froncie, zapewnia jednocześnie rozśrodkowanie pododdziałów i zmusza nieprzyjaciela do rozproszenia wysiłku. Takie ugrupowanie ogranicza możliwość narastania sił i wymaga dużej ilości środków przeprawowych. Jeżeli pułk forsuje przeszkodę wodną w jednym rzucie należy tworzyć odwód w sile jednej-dwóch wzmocnionych kompanii piechoty /czołgów/.

Ze składu pułku wysyła się oddział wydzielony w sile wzmocnionego batalionu piechoty. Powinien on być wzmocniony artylerią, pododdziałami inżynieryjnymi / saperów/ i innych rodzajów wojsk.

ROZDZIAŁ II. ORGANIZACJA FORSOWANIA PRZESZKOD WODNYCH PRZEZ PUŁK

1. Wypracowanie decyzji i postawienie zadań bojowych

Metoda i sposoby pracy dowódcy pułku i sztabu nad organizacją forsowania zależą od:

- czasu jakim dowódca pułku dysponuje na zorganizowanie forsowania;
- położenia pułku i charakteru działań nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej;
- dysponowania sił i środków do zabezpieczenia forsowania;
- charakteru przeszkody wodnej.

Po otrzymaniu zadania do forsowania z marszu dowódca pułku przeprowadza analizę zadania, w której rozpatruje te same zagadnienia jak w normalnym natarciu oraz zamiar forsowania przeszkody wodnej przez dowódcę dywizji /zakres zniszczenia nieprzyjaciela uderzeniami jądrowymi na podejściach do przeszkody wodnej i na jej przeciwległym brzegu/; siły, które należy wydzielić do uchwycenia istniejących przepraw i do rozwinięcia natarcia na przeciwległym brzegu oraz miejsce i rolę pułku w ugrupowaniu bojowym dywizji.

Po analizie zadania dowódca pułku wydaje niezbędne zarządzenia dotyczące rozpoznania nieprzyjaciela i przeszkody wodnej oraz przygotowania sprzętu i środków przeprawowych.

Ocenę położenia dowódca pułku przeprowadza według następujących elementów:

- w ocenie nieprzyjaciela ocenia: siły i środki nieprzyjaciela oraz sposób ich przeciwdziałania w czasie podejścia pułku do przeszkody wodnej i w toku forsowania, możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej oraz charakter obrony

na przeciwległym brzegu;

- w ocenie sił własnych ustala: położenie pododdziałów pułku przed forsowaniem, możliwości batalionów pierwszego rzutu pułku w toku podejścia do przeszkody wodnej i w czasie forsowania; sposób wykorzystania środków przeprawowych oraz jakie siły należy wydzielić do uchwycenia istniejących przepraw;
- w ocenie sąsiadów powinien wyciągnąć wnioski dotyczące wykorzystania działania sąsiadów, desantu taktycznego i oddziału wydzielonego dywizji na korzyść pułku /jeżeli taki dywizja organizuje/;
- w ocenie terenu ustala: charakter przeszkody wodnej, dostępność brzegów i doliny rzeki, miejsca dogodne do urządzenia przepraw, oraz możliwości deformacji terenu po uderzeniach jądrowych i zmiany rzeki; inne problemy związane z ustaleniem poszczególnych elementów odcinka forsowania /rejon wyjściowy, linia wyjściowa itp/.

Na podstawie analizy zadania i oceny położenia dowódca pułku podejmuje decyzje z mapy. Powziętą przez dowódcę decyzję sztab pułku wyraża na mapie decyzji, która jest podstawą do meldowania decyzji dowódcy dywizji i postawienia zadań bojowych pododdziałom pułku oraz wykonania ^{grafiku} ~~planu~~ forsowania.

Kolejność i treść stawiania zadań bojowych jest podobna jak w natarciu w normalnych warunkach - z tym jednak, że dodatkowo określa się te zadania, które wynikają ze specyfiki forsowania przeszkody wodnej z marszu.

2. Organizacja współdziałania

Ważnym zagadnieniem występującym w czasie organizacji forsowania przeszkód wodnych jest organizacja współdziałania. Celem współdziałania w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej

z marszu jest skoordynowanie działań oddziału wydzielonego, desantu powietrznego i sił głównych pułku z uderzeniami jądrowymi w czasie i przestrzeni w celu jak najszybszego sforsowania rzeki oraz jak najlepszego wykonania postawionego zadania.

Współdziałanie na okres forsowania organizuje się według następujących zadań:

- rozbicie pododdziałów nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody wodnej i opanowanie przepraw przez oddział wydzielony pułku;
- forsowanie przeszkody wodnej i wykonanie zadania bliższego pułku;
- rozwinięcie natarcia na przeciwległym brzegu w celu wykonania kolejnych zadań.

Współdziałanie w pułku na okres forsowania organizuje się ogólnie w czasie organizacji forsowania, a konkretyzuje w czasie podchodzenia pododdziałów do przeszkody wodnej.

Niezwykle ważnym jest współdziałanie pododdziałów w czasie rozpoczęcia i trwania forsowania oraz rozwijania natarcia na przeciwległym brzegu. Przede wszystkim istotnego znaczenia nabiera problem uzgadniania wsparcia ogniowego batalionów pierwszego rzutu pułku, które przeprawiły się na przeciwległy brzeg i rozwijają natarcie.

Z powyższego wynika zasadniczy wniosek, że najczęściej problemy współdziałania będą rozstrzygane bezpośrednio w toku forsowania przy precyzowaniu zadań i przekazywaniu ich wykonawcom.

ROZDZIAŁ III. PROWADZENIE FORSOWANIA

1. Podejście pułku do przeszkody wodnej i forsowanie jej z marszu przez pododdziały czołowe pułku

Pułk przed otrzymaniem zadania do forsowania może być w rejonie wyjściowym położonym w głębi, w drugim rzucie dywizji, w toku natarcia lub w pościgu za rozbitym i wycofującym się nieprzyjacielem. Z powyższego wynika, że najdogodniejsze warunki forsowania zaistnieją wówczas, gdy pułk będzie w pościgu. W pozostałych wypadkach pułk zmuszony będzie wpierw do pokonania oporu nieprzyjaciela przed przeszkodą wodną. Następnie dopiero może przejść do pościgu i forsowania rzeki.

Ważnym zagadnieniem jest wykorzystanie przez pułk skutków uderzeń broni jądrowej wyższego szczebla i niedopuszczenie do obsadzenia przeciwległego brzegu przez wycofujące się pododdziały nieprzyjaciela. W tym celu wysadza się taktyczny desant powietrzny /śmigłowcowy/ na przeciwległym brzegu przeszkody wodnej oraz wysyła oddziały wydzielone w celu opanowania istniejących przepraw lub dogodnych rejonów do forsowania.

Pułk działający jako oddział wydzielony dywizji podchodzi zazwyczaj do przeszkody wodnej w ugrupowaniu przedbojowym /niekiedy w ugrupowaniu marszowym/, wykorzystując jedną lub kilka dróg i mając w prz-odzie ubezpieczenie oraz samodzielny patrol rozpoznawczy. Siły główne pułku z zasady ubezpiecza awangarda lub szpica czołowa. Awangarda pułku ^{po}winna być wzmocniona taką ilością samobieżnych środków przeprawowo-desantowych, aby mogła przeprowadzić na przeciwległy brzeg główne siły w jednej fali.

W celu zapewnienia warunków szybkiego rozwinięcia wojsk w ugrupowanie bojowe i forsowanie przeszkody wodnej przez od-

dział wydzielony należy w czole kolumn przesuwac czołgi, a za awangardą część artylerii organicznej i środki przeprawowo-desantowe.

W czasie podchodzenia do przeszkody wodnej pułk działający jako oddział wydzielony nie powinien wdawać się w przewlekłe walki z wycofującym się nieprzyjacielem. Jeżeli przewiduje się wykonanie uderzeń jądrowych na obronę nieprzyjaciela, pułk powinien zatrzymać się na rubieży bezpieczeństwa. Na tej rubieży pułk a zwłaszcza awangarda pułku powinna załadować się na środki przeprawowe i w ślad za uderzeniami jądrowymi i lotnictwa szybko zbliżyć się do rzeki oraz sforsować ją z marszu. Forsowanie przeszkody wodnej przez awangardę wspierają ogniem na wprost czołgi, artyleria przeciwpancerna oraz artyleria awangardy i pułku do ognia pośredniego. Następnie w ślad za awangardą przeprawiają się siły główne pułku.

W wypadku uchwycenia przez pułk, działający jako oddział wydzielony, istniejących przepraw /mostów, brodów/, należy natychmiast przeprawiać czołgi i część artylerii na przeciwległy brzeg oraz nie dopuścić do zniszczenia opanowanej przeprawy.

Jeżeli pułk forsuje przeszkodę wodną w składzie pierwszego rzutu dywizji, wówczas wysyła ze swego składu oddział wydzielony w sile wzmocnionego batalionu wspartego czołgami, artylerią i środkami przeprawowymi. Bataliony pierwszego rzutu pułku powinny zapewnić oddziałowi wydzielonemu pułku dogodne warunki przekroczenia rubieży styczności wojsk i swobodę działania. Siły główne pułku powinny w miarę możliwości omijać punkty oporu nieprzyjaciela, dążąc do wyjścia na jego tyły i skrzydła. Bataliony pierwszego rzutu pułku przechodzą do pościgu i z marszu, pod osłoną czołgów rozwiniętych nad brzegiem rzeki forsują przeszkodę wodną

na swoich odcinkach forsowania, mając w pierwszym rzucie pododdziały na transporterach opancerzonych /pływających/.

W wypadku wyjścia kontrataków nieprzyjaciela w czasie podejścia pododdziałów do przeszkody wodnej, pułk powinien do ich odparcia angażować tylko część swych sił. Natomiast siły główne pułku powinny ~~być~~ dążyć do sforsowania z marszu przeszkody wodnej. Jeżeli siły nieprzyjaciela wychodzące do kontrataku są znaczne, wówczas do ich odparcia zajdzie konieczność zaangażowania całości sił pierwszego rzutu pułku. Wtedy należy wprowadzić do walki drugi rzut z zadaniem sforsowania przeszkody wodnej i opanowania rejonu, zapewniającego warunki rozwinięcia natarcia na przeciwnym brzegu. Odpieranie kontrataków nieprzyjaciela nie powinno przybrać formy walki obronnej. Kontrataki należy odpierać *z większą na dogodnej ulicy* w sposób aktywny, z

2. Forsowanie przeszkody wodnej przez siły główne pułku

Po opanowaniu przeciwnego brzegu i zniszczeniu środków przeciwpancernych nieprzyjaciela strzelających na lustro wody, pododdziały saperów i zabezpieczenia czołgowo-technicznego ~~przy-~~stępują do przygotowania przepraw czołgów pod wodą oraz przepraw promowych, które organizuje i urządza dywizja.

Czołgi rozwinięte na brzegu wyjściowym wspierają ogniem na wprost forsowanie batalionów pierwszego rzutu pułku, a następnie udają się one na przeprawy czołgów pod wodą. Czołgi przeprawa się pod wodą sposobem przeciągania /bezzałogowej przeprawy pod wodą/ lub pojedynczo w kolumnach z załogami na własnym chodzie. Pierwszy sposób jest coraz częściej stosowany bowiem zapewnia bezpieczeństwo załodze czołgów.

Po przeprawieniu czołgów dołączają one do pododdziałów piechoty lub organizowany jest z ich składu oddział wydzielony

22

w celu opanowania ważnego rejonu albo węzła dróg, zapewniającego rozwinięcie natarcia i wykonanie zadania pułku.

Pododdziały artylerii przeciwlotniczej organicznej i przydzielonej rozwija się na brzegu wyjściowym na kierunku głównego uderzenia pułku w celu osłony forsowania głównych sił pułku i najważniejszej przeprawy od uderzeń lotnictwa nieprzyjaciela. Część środków przeciwlotniczych należy przeprowadzić jednocześnie z batalionami pierwszego rzutu w celu osłony pododdziałów prowadzących walkę na przeciwległym brzegu od uderzeń lotnictwa.

Za batalionami pierwszego rzutu ^{lub za nimi} celowo jest ~~przeprowadzać~~ odprowadzać przeciwpancerny pułku, który powinien zająć rejon wyjściowy na przeciwległym brzegu w gotowości do rozwinięcia na najbardziej zagrożonym kierunku.

Artylerię do ognia pośredniego należy ^{nie}przeprowadzać bateriami /dywizjonami/, mając na uwadze, by większa jej część mogła w sposób ciągły wspierać ogniem forsowanie sił głównych pułku.

Pododdziały pułku, które sforsowały przeszkodę wodną niszczą ocalałe środki ogniowe i punkty oporu nieprzyjaciela rozmieszczone na przeciwległym brzegu oraz przesuują się do przodu na planowanych kierunkach natarcia.

Podczas forsowania należy unikać zbyt dużego skupienia pododdziałów i sprzętu bojowego nad przeszkodą wodną. W tym celu należy w sposób ciągły dowodzić przeprawą wojsk oraz kierować z rejonu wyjściowego kolejno pododdziały na poszczególne przeprawy desantowe, czołgów pod wodą i promowe. Do kierowania całością przeprawy pododdziałów pułku organizuje się posterunki regulacji ruchu. Kierują one na przeprawy jedynie taką ilość pododdziałów i sprzętu bojowego, która może przeprowadzić się na

przeciwległy brzeg w jednym obrocie środków przeprawowych lub zachowując określone odległości między poszczególnymi rzutami, przeprowadzającymi się na pływających transporterach opancerzonych

Drugi rzut pułku może przeprowadzać się na jednej z przepraw desantowych batalionu pierwszego rzutu pułku lub na przeprawach promowych i mostowych /jeśli takie dywizja lub armia urządza na odcinku forsowania pułku/. Po przeprowadzeniu się drugi rzut /odwód/ powinien być wykorzystany do rozwinięcia powodzenia i poszerzenia opanowanego rejonu na przeciwległym brzegu lub rozbięcia podchodzących odwodów nieprzyjaciela. W zasadzie drugi rzut pułku należy używać na kierunku głównego uderzenia pułku i do realizacji najważniejszego zadania.

W wypadku, gdy forsowanie przeszkody wodnej przygotowane ^{z planu} jest w ograniczonym czasie, ^{wolno} rozpoczyna się ono z zasady ~~w~~ ^{po} czasie ^{po forsowaniu} ogniowego przygotowania, w tym i uderzeniami broni jądrowej. Bataliony pierwszego rzutu pułku załadują się na pływające transportery opancerzone i samobieżne środki przeprawowo desantowe i wykorzystując skutki uderzeń jądrowych oraz ogniowe przygotowanie forsują z marszu przeszkodę wodną.

- 23 -

x x x

Z przedstawionych rozważań wynika, że forsowanie przeszkód wodnych z marszu we współczesnych warunkach powinno być prowadzone w tempie nie mniejszym niż natarcie bez pokonywania przeszkód wodnych. Stąd też i zadania bojowe dla pułku, w zależności od sytuacji i położenia, będą w zasadzie stawiane na taką samą głębokość, jak w natarciu normalnym.

Zasadniczym sposobem pokonywania przeszkód wodnych powinno być forsowanie z marszu, bez zatrzymania działań zaczepnych i w takim ugrupowaniu bojowym, w jakim pododdziały pułku podeszły do przeszkody wodnej.

Powodzenie nacierających pododdziałów pułku podczas forsowania przeszkód wodnych /w toku działań zaczepnych/ będzie przede wszystkim zależało od umiejętnego i właściwego wykorzystania potęgi ognia współczesnych środków rażenia oraz możliwości środków przeprawowych. Ponadto poważną rolę odgrywa manewr sił i środków na przeprawach i przeprawami oraz umiejętne wykorzystanie wszystkich rodzajów wojsk.

OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY TO I SZT.
OPERAC.

ppłk dypl. T. WÓJCIK

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK I KURSU

płk dr A. B. A. K

Wykonano w 6 egz.

Egz. Nr 1-6 ^{B.66} ~~Enc.~~ Tajna
Wyk. płk Wójcik
Druk A.W., dn. 6.02.1970r.
Nr ks. 0206/0518/WW
Kor. l. 5.

BIBLIOGRAFIA:

- ✓ 1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja -pułk/, str 160-170, nr bibl.010965.
2. Biuletyn Informacyjny nr 4 /88/ - 1968, str 93-146, nr bibl.013169. *3 (103) 1871r.*
3. Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych. Inż.111/59, nr bibl.8590.
- ✓ 4. Instrukcja: "O przeprawie czołgów pod wodą".Szkol.264/66, nr bibl.pf 12062.
5. Projekt - Instrukcji forsowania przeszkód wodnych.Wyd.ASG-1966r.
6. Płk dypl.Eugeniusz Przybylski: "Zasady organizacji i prowadzenia forsowania przez pułk".Skrypt ASG,nr bibl.09490.
- ✓ 7. Podr. "Taktyka ogólna".Szt.Gen. 408/67, str 195-206, nr bibl. 012887.
- ✓ 8. Podr."Działania bojowe wojsk bez użycia broni masowego rażenia".Szt.Gen. 429/68, str.91-97, nr bibl.013278.
9. Płk dypl.M.Plikus: "Uwagi o forsowaniu przeszkód wodnych". Myśl Wojskowa nr 6/68, str 24-28.

✓ 10. Skrypt: T. Wojcik Zasady forsowania p. wodnych przez pułk
w016 114

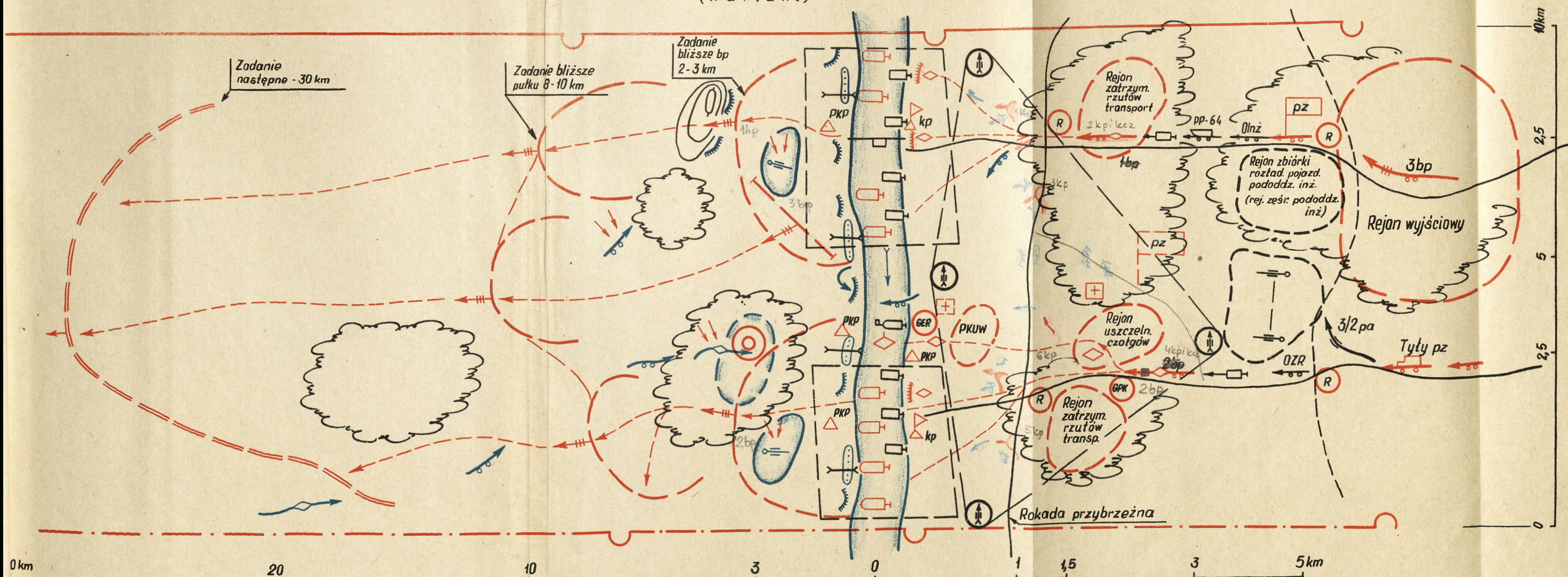
ZALACZNIKI:

1. Schemat decyzji dowódcy pz do forsowania przeszkody wodnej z marszu.
2. Schemat punktu przeprawy desantowej batalionu piechoty.
3. Schemat przeprawy czołgów pod wodą .

SCHEMAT DECYZJI DOWÓDCY pz DO FORSOWANIA PRZESZKODY WODNEJ Z MARSZU (wariant)

DO UŻYTKU
Dokument Nr 1
TAJNE
Egz. Nr.
Nr kb. 0798/W.W.

27

LEGENDA

- pływający transporter opancerzony;
- pływający transporter gąsienicowy (PTS);
- punkt kontroli uszczelniania wozów w odległ. 100-200 m od rzeki;
- grupa awaryjna - ratunkowa;
- główny posterunek kontroli;

- komendant przeprawy;
- pomocnik komendanta przeprawy;
- posterunek regulacji ruchu;
- dowódca grupy ewakuacyjno - ratunkowej;

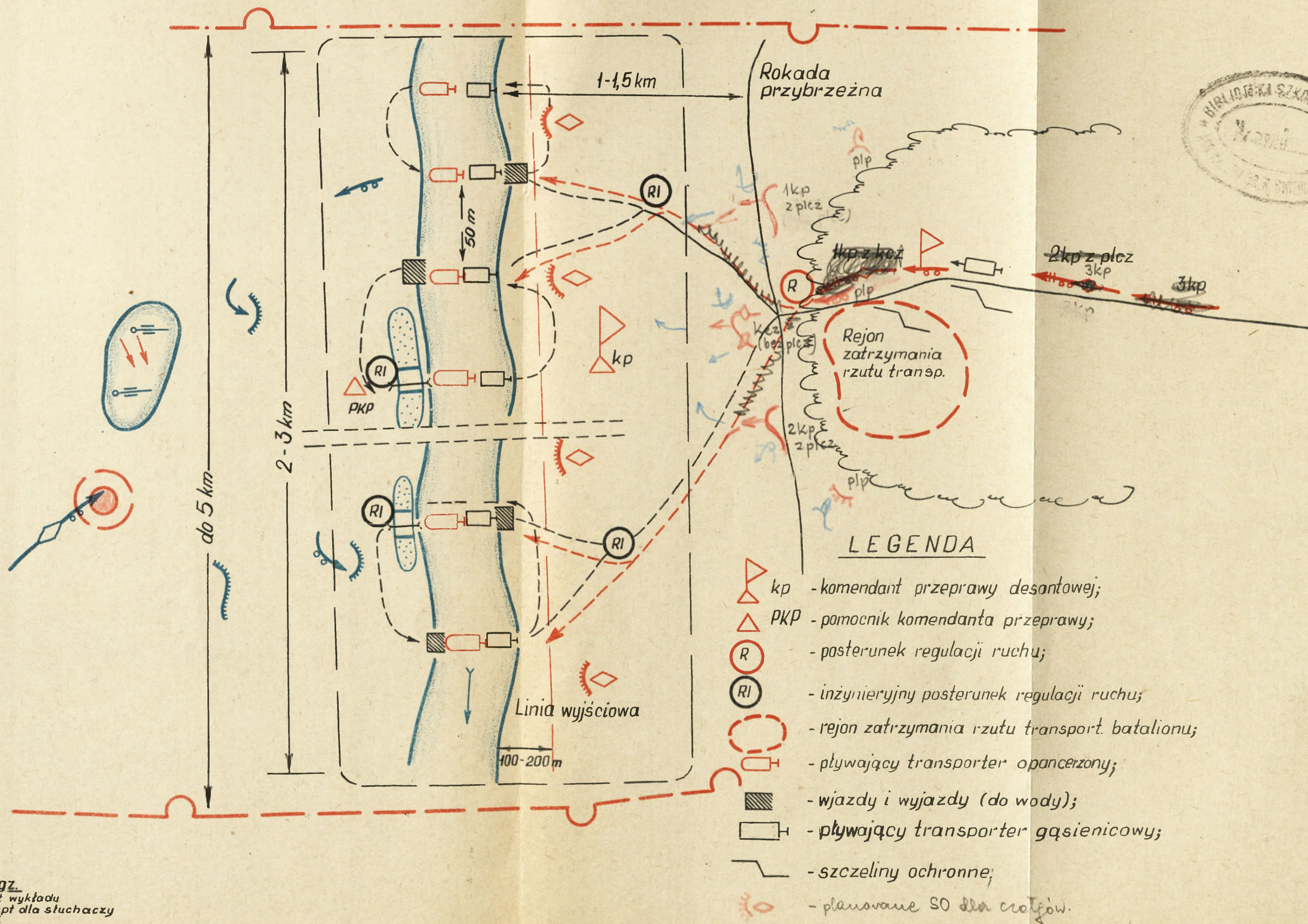
- planowane SO dla czołów nad lustrem wody.

Wykonano 206 egz.
Egz. Nr 1-6 Skrypt wykładu
Egz. Nr 7-206 Skrypt dla słuchaczy
Oprac. ppłk Wójcik
Rys. J. G. dn. 26.02.1970r.

SCHEMAT PUNKTU PRZEPRAWY DESANTOWEJ BATALIONU (wariant)

28
DO UŻYTKU
Załącznik nr 2
Egz. Nr.
Nr ks. 0797/W.W.

000001

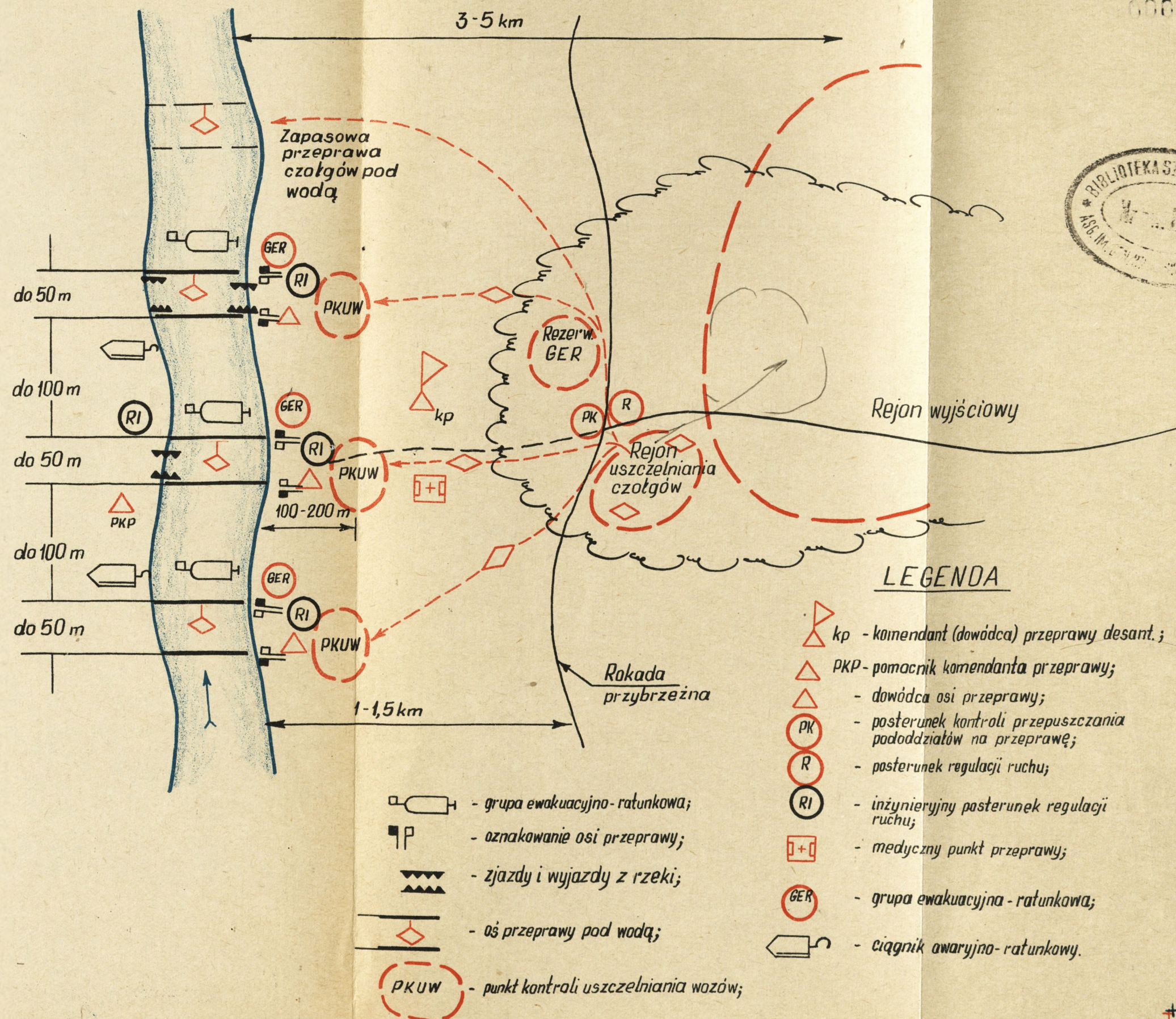
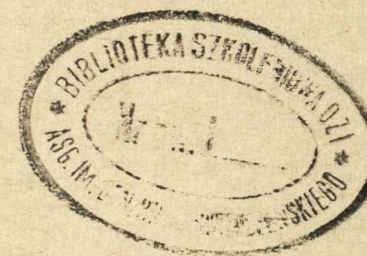

Wykonano 206 egz.
Egz. Nr 1-6 Skrypt wykładu
Egz. Nr 7-206 Skrypt dla słuchaczy
Oprac. ppłk WÓJCIK
Rys. J.G. dn. 26. 02. 1970r.

SCHEMAT PRZEPRAWY CZOŁGÓW POD WODĄ (wariant)

Załącznik Nr 3
TAJNE
Egz. Nr.....
Nr ks. 0796/W.W.

000001

Wykonano 206 egz.

Egz. Nr 1-6 Skrypt wykładu
Egz. Nr 7-206 Skrypt dla słuchaczy
Oprac. ppłk WOJCIEK
Rys. J.G. dn. 27.02.1970r.